KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 24.8.2020 r.
COM(2020) 462 final

2020/0215 (NLE)

Wniosek

DECYZJA WYKONAWCZA RADY

udzielająca Słowacji tymczasowego wsparcia na podstawie rozporządzenia Rady (UE) 2020/672 w celu zmniejszenia zagrożeń związanych z bezrobociem w sytuacji nadzwyczajnej, jaka wystąpiła w związku z pandemią COVID-19

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

• Przyczyny i cele wniosku

Rozporządzenie Rady 2020/672 („rozporządzenie w sprawie SURE”) określa ramy prawne udzielania pomocy finansowej Unii państwom członkowskim, które w wyniku pandemii COVID-19 doświadczają poważnych zakłóceń gospodarczych lub są nimi istotnie zagrożone. Wsparcie w ramach SURE służy finansowaniu przede wszystkim mechanizmów zmniejszonego wymiaru czasu pracy lub podobnych środków służących ochronie pracowników i osób samozatrudnionych, a tym samym zmniejszeniu skali bezrobocia i utraty dochodów, a dodatkowo także finansowaniu niektórych środków ochrony zdrowia, w szczególności w miejscu pracy.

W dniu 6 sierpnia 2020 r. Słowacja zwróciła się z wnioskiem o pomoc finansową Unii na podstawie rozporządzenia w sprawie SURE. Zgodnie z art. 6 ust. 2 rozporządzenia w sprawie SURE Komisja skonsultowała się z władzami słowackimi w celu zweryfikowania nagłego i znacznego wzrostu faktycznych i planowanych wydatków związanych bezpośrednio z krajowym mechanizmem zmniejszonego wymiaru czasu pracy i podobnymi środkami spowodowanymi pandemią COVID-19. Krajowy mechanizm zmniejszonego wymiaru czasu pracy służy ochronie pracowników i osób samozatrudnionych, a tym samym zmniejszeniu skali bezrobocia i utraty dochodów. Umożliwia on przedsiębiorstwom mającym trudności gospodarcze czasowe skrócenie czasu pracy ich pracowników, którzy otrzymują publiczne wsparcie dochodu w odniesieniu do nieprzepracowanych godzin. Z mechanizmu mogą skorzystać pracodawcy, którzy tymczasowo objęli przestojem niektórych swoich pracowników w okresie od marca 2020 r. do grudnia 2021 r. Tego rodzaju pracodawcy mogą zwrócić się o zwrot kosztów wynagrodzeń w wysokości do 80 % zwykłego wynagrodzenia brutto pracownika objętego przestojem, maksymalnie do wysokości 880 EUR miesięcznie, pod warunkiem utrzymania zatrudnienia pracownika. Oprócz krajowego mechanizmu zmniejszonego wymiaru czasu pracy Słowacja wprowadziła również następujące środki wspomagające: a) zryczałtowane świadczenie na pracownika wypłacane w okresie od marca do końca września 2020 r., uzależnione od spadku sprzedaży o co najmniej 20 % (miesięczne wsparcie w kwocie 180–540 EUR w zależności od wielkości spadku sprzedaży); b) zryczałtowane świadczenie wypłacane do końca września 2020 r. na rzecz osób samozatrudnionych objętych obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym, uzależnione od spadku sprzedaży o co najmniej 20 % (miesięczne wsparcie w kwocie 180–540 EUR w zależności od wielkości spadku sprzedaży); c) zwrot 80 % wynagrodzenia brutto pracownika (maksymalnie do kwoty 1 100 EUR) do końca września 2020 r. – w przypadku przedsiębiorstw zamkniętych na mocy dekretu; oraz d) zryczałtowany dodatek w wysokości 210 EUR miesięcznie wypłacany do końca września 2020 r. na rzecz pracowników zatrudnionych na podstawie umowy, przedsiębiorstw jednoosobowych oraz osób samozatrudnionych.

Słowacja przekazała Komisji stosowne informacje.

Uwzględniając dostępne dowody, Komisja zwraca się do Rady z wnioskiem o przyjęcie decyzji wykonawczej o udzieleniu Słowacji pomocy finansowej na podstawie rozporządzenia w sprawie SURE w celu wsparcia powyższych środków.

• Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki

Niniejszy wniosek jest w pełni zgodny z rozporządzeniem Rady 2020/672, na podstawie którego jest przedkładany.

Niniejszy wniosek stanowi uzupełnienie innego instrumentu prawnego Unii przewidującego udzielenie wsparcia państwom członkowskim w sytuacjach nadzwyczajnych, a mianowicie rozporządzenia Rady (WE) nr 2012/2002 z dnia 11 listopada 2002 r. ustanawiającego Fundusz Solidarności Unii Europejskiej („rozporządzenie (WE) nr 2012/2002"). W dniu 30 marca przyjęto rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/461, które zmienia powyższy instrument w celu rozszerzenia jego zakresu w sposób, który uwzględnia poważne sytuacje kryzysowe dotyczące zdrowia publicznego, oraz określa konkretne działania kwalifikujące się do finansowania.

- **Spójność z innymi politykami Unii**

Wniosek jest jednym z licznych środków opracowanych w odpowiedzi na obecną pandemię COVID-19, takich jak inicjatywa inwestycyjna w odpowiedzi na koronawirusa, i stanowi uzupełnienie innych instrumentów wspierających zatrudnienie, takich jak Europejski Fundusz Społeczny i Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS) / InvestEU. Wykorzystując operacje zaciągania i udzielania pożyczek jako wsparcie państw członkowskich w konkretnym przypadku pandemii COVID-19, wniosek ten jest wykorzystywany przez państwa członkowskie na drugiej linii obrony, na potrzeby finansowania mechanizmów zmniejszonego wymiaru czasu pracy oraz podobnych rozwiązań, co może pomóc w ochronie miejsc pracy, a tym samym pracowników i osób samozatrudnionych, przed ryzykiem bezrobocia.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

- **Podstawa prawna**

Podstawą prawną niniejszego instrumentu jest rozporządzenie Rady 2020/672.

- **Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)**

Niniejszy wniosek jest odpowiedzią na wniosek państwa członkowskiego i stanowi wyraz europejskiej solidarności poprzez udzielenie pomocy finansowej Unii w formie tymczasowych pożyczek na rzecz państwa członkowskiego dotkniętego pandemią COVID-19. Taka pomoc finansowa pozwala sprostać – na drugiej linii obrony – zwiększonym wydatkom publicznym rządu, w sposób tymczasowy i w odniesieniu do mechanizmów zmniejszonego wymiaru czasu pracy oraz podobnych rozwiązań. Pomoże ona państwom członkowskim w ochronie miejsc pracy, a tym samym w ograniczeniu narażenia pracowników i osób samozatrudnionych na ryzyko bezrobocia i utraty dochodów.

Wsparcie takie pomoże ludności cierpiącej z powodu kryzysu oraz przyczyni się do ograniczenia bezpośrednich skutków społecznych i gospodarczych spowodowanych obecnym kryzysem związanym z COVID-19.

- **Proporcjonalność**

Wniosek jest zgodny z zasadą proporcjonalności. Nie wykracza on poza to, co jest konieczne, by osiągnąć cele instrumentu.

3. WYNIKI OCEN EX POST, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

Ze względu na pilną potrzebę przygotowania wniosku w celu jego szybkiego przyjęcia przez Radę nie można było przeprowadzić konsultacji z zainteresowanymi stronami.

- **Ocena skutków**

Z uwagi na pilny charakter wniosku nie przeprowadzono oceny skutków.

4. WPŁYW NA BUDŻET

Komisja powinna mieć możliwość zaciągania pożyczek na rynkach finansowych w celu udzielenia pożyczek państwom członkowskim wnioskującym o pomoc finansową w ramach instrumentu SURE.

Oprócz gwarancji udzielanych przez państwa członkowskie przewidziano także inne zabezpieczenia na potrzeby zapewnienia stabilności finansowej systemu:

- rygorystyczne i zachowawcze podejście do zarządzania finansowego;
- stworzenie portfela pożyczek, co ogranicza w przypadku poszczególnych państw członkowskich ryzyko koncentracji, roczną ekspozycję i nadmierną ekspozycję, zapewniając jednocześnie przyznanie wystarczających zasobów państwom najbardziej potrzebującym; oraz
- możliwość rolowania długu.

2020/0215 (NLE)

Wniosek

DECYZJA WYKONAWCZA RADY

udzielająca Słowacji tymczasowego wsparcia na podstawie rozporządzenia Rady (UE) 2020/672 w celu zmniejszenia zagrożeń związanych z bezrobociem w sytuacji nadzwyczajnej, jaka wystąpiła w związku z pandemią COVID-19

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

Uwzględniając rozporządzenie Rady (UE) 2020/672 z dnia 19 maja 2020 r. w sprawie ustanowienia europejskiego instrumentu tymczasowego wsparcia w celu zmniejszenia zagrożeń związanych z bezrobociem w sytuacji nadzwyczajnej (SURE), jaka wystąpiła w związku z pandemią COVID-19[1], w szczególności jego art. 6 ust. 1,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) W dniu 6 sierpnia 2020 r. Słowacja zwróciła się do Unii o pomoc finansową w celu uzupełnienia krajowych działań na rzecz złagodzenia wpływu pandemii COVID-19 i jej społeczno-gospodarczych skutków dla pracowników.

(2) Oczekuje się, że pandemia COVID-19 oraz nadzwyczajne środki wdrożone przez Słowację, aby zapobiec jej rozprzestrzenianiu się oraz złagodzić jej skutki społeczno-gospodarcze i zdrowotne, będą miały ogromny wpływ na finanse publiczne. Zgodnie z prognozą Komisji z wiosny 2020 r. oczekuje się, że na koniec 2020 r. deficyt oraz dług brutto sektora instytucji rządowych i samorządowych w Słowacji wyniosą odpowiednio 8,5 % i 59,5 % produktu krajowego brutto (PKB). Jak wynika ze śródokresowej prognozy Komisji z lata 2020 r., przewiduje się, że PKB Słowacji zmniejszy się o 9,0 % w 2020 r.

(3) Pandemia COVID-19 wyłączyła znaczną część ludności Słowacji z aktywności zawodowej. Sytuacja ta doprowadziła do nagłego i znacznego wzrostu wydatków publicznych Słowacji w związku z krajowym mechanizmem zmniejszonego wymiaru czasu pracy i podobnymi środkami, które przedstawiono w motywie 4.

(4) W szczególności, ustawa nr 5/2004 Zz. o służbach zatrudnienia, o której mowa we wniosku Słowacji z dnia 6 sierpnia 2020 r., stanowiła podstawę wprowadzenia szeregu środków mających na celu złagodzenie skutków pandemii COVID-19, w tym mechanizmu wsparcia pracodawców, którzy tymczasowo objęli przestojem pracowników w okresie od marca 2020 r. do grudnia 2021 r. Tego rodzaju pracodawcy mogą zwrócić się o zwrot kosztów wynagrodzeń w wysokości do 80 % zwykłego wynagrodzenia brutto pracownika objętego przestojem, maksymalnie do wysokości 880 EUR miesięcznie, pod warunkiem utrzymania zatrudnienia pracownika. Ponadto wprowadzono szereg środków wspomagających: a) zryczałtowane świadczenie na pracownika wypłacane w okresie od marca do końca września 2020 r., uzależnione od

[1] Dz.U. L 159 z 20.5.2020, s. 1.

spadku sprzedaży o co najmniej 20 % (miesięczne wsparcie w kwocie 180–540 EUR w zależności od wielkości spadku sprzedaży); b) zryczałtowane świadczenie wypłacane do końca września 2020 r. na rzecz osób samozatrudnionych objętych obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym, uzależnione od spadku sprzedaży o co najmniej 20 % (miesięczne wsparcie w kwocie 180–540 EUR w zależności od wielkości spadku sprzedaży); c) zwrot 80 % wynagrodzenia brutto pracownika (maksymalnie do kwoty 1 100 EUR) do końca września 2020 r. – w przypadku przedsiębiorstw zamkniętych na mocy dekretu; oraz d) zryczałtowany dodatek w wysokości 210 EUR miesięcznie wypłacany do końca września 2020 r. na rzecz pracowników zatrudnionych na podstawie umowy, przedsiębiorstw jednoosobowych oraz osób samozatrudnionych. Zryczałtowany dodatek można uznać za środek podobny do mechanizmów zmniejszonego wymiaru czasu pracy, o których mowa w rozporządzeniu (UE) 2020/672, ponieważ jego celem jest ochrona osób samozatrudnionych lub podobnych kategorii pracowników przed spadkiem lub utratą dochodów.

(5) Słowacja spełnia warunki dotyczące zwrócenia się z wnioskiem o pomoc finansową, które określono w art. 3 rozporządzenia (UE) 2020/672. Słowacja przedstawiła Komisji odpowiednie dowody potwierdzające, że faktyczne i planowane wydatki publiczne wzrosły o 1 077 457 000 EUR od dnia 1 lutego 2020 r. w związku ze środkami krajowymi przyjętymi w celu złagodzenia skutków społeczno-gospodarczych pandemii COVID-19. Stanowi to nagły i znaczny wzrost, ponieważ nowe środki obejmują znaczną część przedsiębiorstw i ludności aktywnej zawodowo w Słowacji. Słowacja zamierza sfinansować 390 262 000 EUR zwiększonej kwoty wydatków ze środków unijnych, a 56 311 400 EUR – ze środków własnych.

(6) Komisja skonsultowała się ze Słowacją oraz zweryfikowała nagły i znaczny wzrost faktycznych i planowanych wydatków publicznych związanych bezpośrednio z mechanizmami zmniejszonego wymiaru czasu pracy oraz podobnymi środkami, o których mowa we wniosku z dnia 6 sierpnia 2020 r., zgodnie z art. 6 rozporządzenia (UE) 2020/672.

(7) Należy zatem udzielić pomocy finansowej, aby pomóc Słowacji w przezwyciężeniu skutków społeczno-gospodarczych poważnych zakłóceń gospodarczych spowodowanych przez pandemię COVID-19.

(8) Niniejsza decyzja powinna pozostawać bez uszczerbku dla wyniku jakichkolwiek procedur dotyczących zakłóceń funkcjonowania rynku wewnętrznego, które mogą zostać podjęte, w szczególności na mocy art. 107 i 108 TFUE. Niniejsza decyzja nie uchyla obowiązku powiadomienia Komisji przez państwo członkowskie, na mocy art. 108 TFUE, o przypadkach potencjalnej pomocy państwa.

(9) Słowacja powinna regularnie przedstawiać Komisji informacje dotyczące realizacji planowanych wydatków publicznych, aby umożliwić Komisji ocenę stopnia realizacji tych wydatków przez Słowację.

(10) Decyzję o udzieleniu pomocy finansowej podjęto, uwzględniając istniejące i przewidywane potrzeby Słowacji, a także już przedłożone lub planowane wnioski pozostałych państw członkowskich o pomoc finansową na mocy rozporządzenia (UE) 2020/672, z uwzględnieniem zasad równego traktowania, solidarności, proporcjonalności i przejrzystości,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Słowacja spełnia warunki określone w art. 3 rozporządzenia (UE) 2020/672.

Artykuł 2

1. Unia udziela Słowacji pożyczki do maksymalnej wysokości 630 883 600 EUR. Maksymalny średni okres wymagalności pożyczki wynosi 15 lat.

2. Okres dostępności pomocy finansowej udzielonej na mocy niniejszej decyzji wynosi 18 miesięcy począwszy od pierwszego dnia po wejściu w życie niniejszej decyzji.

3. Pomoc finansowa Unii jest udostępniana Słowacji przez Komisję w maksymalnie ośmiu ratach. Rata może zostać wypłacona w jednej transzy lub w kilku transzach. Okresy wymagalności transz w ramach pierwszej raty mogą być dłuższe niż maksymalny średni okres wymagalności, o którym mowa w ust. 1. W takich przypadkach okresy wymagalności kolejnych transz są ustalane tak, aby po wypłacie wszystkich rat osiągnięto zgodność z maksymalnym średnim okresem wymagalności, o którym mowa w ust. 1.

4. Warunkiem uruchomienia pierwszej raty jest wejście w życie umowy pożyczki, o której mowa w art. 8 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2020/672.

5. Słowacja pokrywa koszty finansowania poniesione przez Unię, o których mowa w art. 4 rozporządzenia (UE) 2020/672, w odniesieniu do każdej raty, powiększone o wszelkie opłaty, koszty i wydatki poniesione przez Unię, które wynikają z rodzaju finansowania.

6. Komisja decyduje o wysokości oraz o uruchomieniu rat, a także o wysokości transz.

Artykuł 3

Słowacja może finansować krajowy mechanizm zmniejszonego wymiaru czasu pracy i środki wspomagające, o których mowa w § 54 ust. 1 lit. e) ustawy nr 5/2004 Zz. o służbach zatrudnienia.

Artykuł 4

Słowacja przekazuje Komisji do dnia [*DATA: 6 miesięcy po opublikowaniu niniejszej decyzji*] r., a następnie co 6 miesięcy, informacje dotyczące realizacji planowanych wydatków publicznych do czasu całkowitego zrealizowania tych wydatków.

Artykuł 5

Niniejsza decyzja skierowana jest do Republiki Słowackiej.

Artykuł 6

Niniejsza decyzja jest publikowana w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Sporządzono w Brukseli dnia […] r.

W imieniu Rady
Przewodniczący